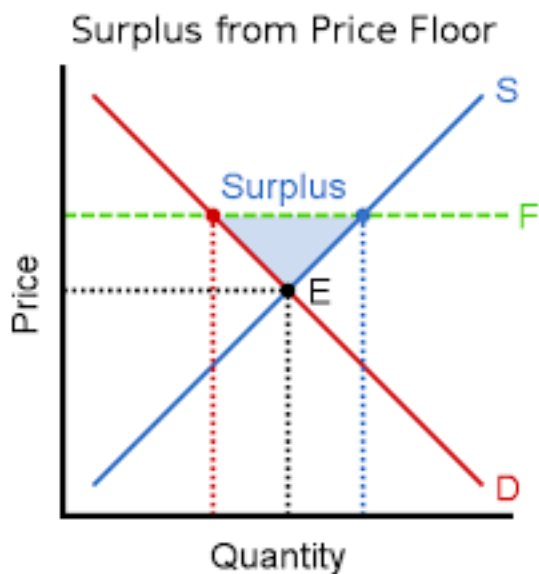

Consumenten- en producentensurplus (4)

Een andere manier waarop deadweight loss kan ontstaan is door het instellen van een maximumprijs of een minimumprijs. Als de overheid vindt dat de producent niet genoeg verdient aan het product kan de overheid besluiten een minimumprijs in te stellen. De marktprijs mag dan niet lager worden dan deze minimumprijs.

De overheid kan een minimumprijs handhaven door zelf op te treden als vrager naar het desbetreffende product. De overheid koopt het gedeelte van het aanbod dat niet door de markt wordt gevraagd op voor de minimumprijs. De goederen die door de overheid worden opgekocht worden vervolgens vernietigd.

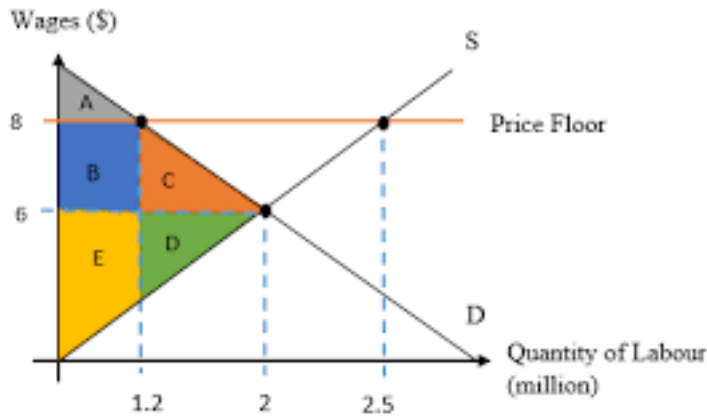
Toelichting:

De overheid heeft een minimumprijs ingesteld (groene stippellijn). De prijs ligt nu hoger dan de evenwichtsprijs (zwarte stippellijn). Door de hogere prijs wordt er meer aangeboden dan gevraagd. Omdat de overheid hetgeen teveel wordt aangeboden opkoopt neemt het producentensurplus toe. Het consumentensurplus neemt echter af (vanwege de hogere prijs). Het totale consumenten- en producentensurplus is toegenomen. Het lichtblauwe driehoekje is de toename van het totale surplus. Maar deze toename van het totale surplus is niet voor niks ontstaan. De overheid heeft hier heel veel geld voor moeten betalen. Immers de overheid heeft als de goederen die teveel werden aangeboden moeten opkopen. Dit betekent dat de overheid heeft moeten betalen: de hoeveelheid tussen de blauwe en de rode stippellijn keer de minimumprijs (groene stippellijn).

De uitgaven van de overheid is dus het oppervlak tussen de rode stippellijn, de groene stippellijn, de blauwe stippellijn en de zwarte lijn.

De deadweight loss is dus: de uitgaven van de overheid min de toename van het surplus.

Het kan ook zo zijn dat de overheid een minimumprijs instelt en vervolgens niets opkoopt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een minimumloon. We krijgen dan de volgende situatie:

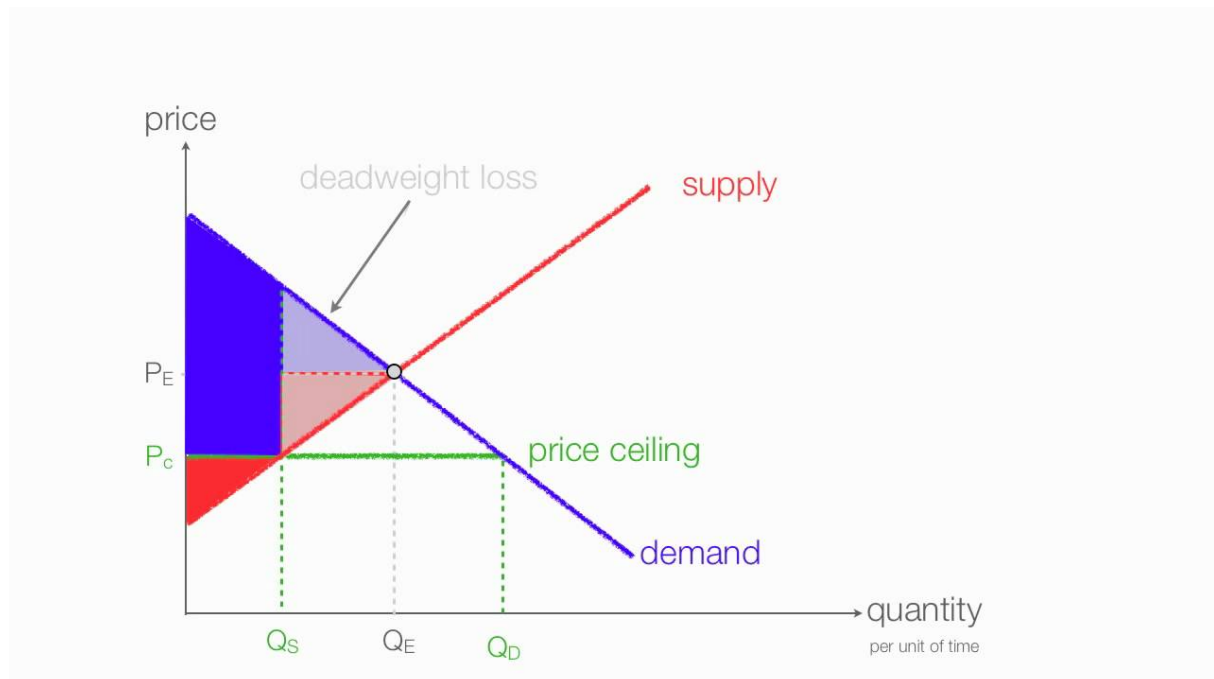

Toelichting:

Toen er nog geen minimumprijs was voor arbeid (een minimumloon) was het loon \$ 6. Bij deze prijs werd er 2 miljoen aangeboden (door de arbeiders) en 2 miljoen gevraagd (door de producenten). Na het instellen van het minimumloon van \$ 8 bieden er zich 2,5 miljoen arbeiders aan, maar worden er nog maar 1,2 miljoen gevraagd. De werkloosheid bedraagt dus 1,3 miljoen.

Het surplus voor de vragers naar arbeid (de werkgevers) was voordat het minimumloon werd ingesteld $A + B + C$. De aanbieders van arbeid (de arbeiders) hadden een surplus gelijk aan $E + D$. Na het instellen van het minimumloon wordt het surplus van de vragers A en het surplus van de aanbieders $B + E$. De deadweight loss is dus $C + D$.

De overheid kan ook een maximumprijs instellen. Dit heeft de overheid bijvoorbeeld gedaan bij het verhuur van woningen. Door het instellen van een maximumprijs ontstaat er een tekort.

Toelichting:

Voordat er een maximumprijs werd ingesteld was de prijs P_E . Het totale surplus was toen gelijk aan het blauwe vlak, het rode vlak, het paarse vlak en het roze vlak. De verhandelde hoeveelheid was gelijk aan Q_E . Vervolgens stelt de overheid een maximumprijs in. De aangeboden hoeveelheid daalt door het instellen van deze prijs tot Q_S . De gevraagde hoeveelheid Q_D is veel groter maar deze vragers kunnen niet bediend worden. Het consumentensurplus is nu gelijk aan het blauwe vlak. De consumenten die een woning weten te bemachtigen hebben een hoog surplus vanwege de lage prijs, maar veel mensen krijgen helemaal geen woning. Het producentensurplus is gelijk aan het rode vlak. Dit is veel lager geworden vanwege de lage prijs. De deadweight loss is gelijk aan het roze vlak plus het paarse vlak. Dit is het surplus dat verloren gaat.